

Participació ciutadana d'infants i adolescents a la Generalitat de Catalunya

El Pla interdepartamental de participació ciutadana de la Generalitat de Catalunya impulsa actuacions com el premi Participació a l'escola, el foment de la participació infantil al món local i la creació d'un espai participatiu estable a nivell nacional

TEXT: Marc Rius, Director General de Participació Ciutadana de la Generalitat de Catalunya

FOTO: Ajuntament del Masnou

El Govern de Catalunya, a través del Pla interdepartamental de participació ciutadana 2008-2010, impulsa l'obertura de les decisions públiques a la participació ciutadana, amb l'objectiu de generar confiança i superar la desafecció política. A més, recordem que l'Estatut d'Autonomia de Catalunya recull que la participació és un dret.

Entre els reptes que es proposa el Govern de Catalunya en matèria de participació, hi ha la incorporació de la diversitat social existent als diferents espais participatius. És un fet que alguns perfils socials són més participatius que d'altres. I entre les característiques que són fonamentals per entendre la inclusió o l'exclusió de la participació hi figura l'edat: les persones de més edat i, sobretot, les persones més joves tendeixen a ser menys presents en la participació. I ja no diguem els infants. D'aquesta forma, una part important de la població té nul·les possibilitats d'influir en les polítiques públiques.

Necessitat i importància de fomentar la participació infantil i juvenil

La Convenció sobre els Drets de l'Infant, adoptada per l'Assemblea General de la ONU el novembre de 1989, conté

diferents articles relacionats amb els drets civils i de participació. Aquesta perspectiva es va veure reforçada per la Llei Orgànica 1/1996, de 15 de gener, de Protecció Jurídica del Menor, que considera els infants com a subjectes actius, participatius i creatius amb capacitat per a modificar el seu medi personal i social i de participar en la cerca i satisfacció de les seves necessitats.

D'acord amb aquests aspectes, la participació infantil té dues vessants. D'una banda, des del punt de vista més pedagògic, contribueix a formar ciutadans i ciutadanes. De l'altra, des del punt de vista d'apoderament, pretén que els infants i els joves esdevinguin membres actius de la societat, amb capacitat d'influència.

D'acord amb el que assenyalen nombrosos estudis, la participació infantil i juvenil té els beneficis següents:

- ▶ Fer-los visibles en l'àmbit públic.
- ▶ Millorar la comunicació intergeneracional.
- ▶ Incorporar als debats les realitats que afecten joves i infants, per aconseguir una visió integral.
- ▶ Vèncer els prejudicis que té la població adulta en relació als infants i adolescents.
- ▶ Facilitar l'adquisició d'hàbits de ciutadania i diàleg des de la vessant més pedagògica de la participació.

▶ Millorar la relació amb els membres de la comunitat i potenciar el respecte.

Finalment, volem esmentar que la participació infantil requereix d'una metodologia específica que encara està pendent de desenvolupar. Però no volem esperar i la Generalitat obre espais participatius infantils per aconseguir, mitjançant la pràctica, tenir el rodatge i els coneixements suficients per generalitzar-la i aconseguir els beneficis que esmentàvem abans.

Les actuacions participatives per a joves i infants a la Generalitat de Catalunya

Com ja s'ha dit, el Pla interdepartamental de participació ciutadana, aprovat per acord de Govern el gener de 2009 i que implica tots els departaments de la Generalitat, recull diferents actuacions vinculades a la participació infantil per al període 2008-2010. Entre aquestes actuacions que impulsen diversos departaments de la Generalitat, destaquen:

- a) La incorporació de gent jove en l'elaboració de polítiques nacionals: s'han organitzat tallers en el marc dels processos participatius per la futura llei per la igualtat entre dones i homes, pel Pla Nacional de Joventut de Catalunya i per l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya. De fet, hi ha un conveni amb el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya per tal d'incorporar les entitats

juvenil en els espais de participació de la Generalitat.

b) Inclusió de la visió dels joves i infants en processos d'un àmbit territorial més acotat i pròxim, l'experiència de la Generalitat s'emmarca dins d'iniciatives relacionades amb el medi ambient i l'urbanisme. Així doncs, s'han organitzat tallers infantils i juvenils per recollir les seves necessitats en el disseny d'una nova plaça al barri d'Espronceda, a Sabadell, o per plasmar la sensibilitat dels més joves en relació als usos i valors en la gestió del bosc de Els Carboners al municipi de Setcases.

c) A nivell europeu, s'ha desenvolupat un projecte pioner en participació juvenil aplicant metodologies innovadores i la *e-participació* juntament amb la regió Toscana (Itàlia) i Poitou-Charentes (França), amb l'objectiu d'incorporar la visió dels joves en relació al canvi climàtic en el disseny de les mesures preses a nivell europeu.

d) Iniciatives dirigides a fomentar la participació infantil, com el Premi Participa a l'Escola, que ja es troba en la seva segona edició. Aquest premi busca reconèixer la tasca de les escoles, del personal docent i de l'alumnat que, a més de portar endavant la seva activitat habitual, van una mica més enllà i treballen per un projecte comú d'escola, creant espais i dinàmiques de participació, implicant a tota la comunitat educativa en l'activitat dels centres, imaginant fórmules noves per animar els i les alumnes a fer seva l'Escola, en resum, construint una escola participativa i transmissora dels valors democràtics. En la línia de la recerca, des de la Generalitat s'ha creat un grup motor en educació i participació, en el marc del qual es va elaborar la «Recerca-acció sobre

Un dels eixos del Pla interdepartamental de participació ciutadana és la promoció de la participació infantil i juvenil en els ens locals, a través de la formació a especialistes en joventut i subvenció de processos participatius que incloguin la visió dels i de les més joves. A la foto, nois i noies del Masnou

Participació juvenil als centres de secundària de Catalunya».

e) Promoció de la participació infantil i juvenil en els ens locals, a través de la formació a especialistes en joventut i subvenció de processos participatius que incloguin la visió dels i de les més joves.

f) Actualment s'està treballant en la creació d'un espai estable de participació infantil, tal i com preveu el projecte de Llei dels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència.

Conclusions

La política de foment de la participació ciutadana de la Generalitat passa per incorporar la diversitat social als pro-

cessos deliberatius previs a les decisions públiques. És important incorporar tots els sectors socials i la infància és un d'ells.

La incorporació de la infància, que s'ha de fer amb la metodologia adequada, pot aconseguir dos objectius:

- ▶ Formar ciutadans i ciutadanes.
- ▶ Fer que la visió dels infants i els joves influeixi sobre les polítiques públiques.

Aquesta voluntat s'incorpora en el Pla interdepartamental de participació ciutadana, que preveu diverses actuacions participatives dirigides als joves i els infants o bé els incorpora en diversos espais i processos participatius, sobre la base que no només són el futur sinó que també són el present.